

V skrivnostni in odmaknjeni DOLINI REKE TOLMINKE leži PLANINA POLOG, kjer se sredi pravljničnega gorskega sveta pase govedo in prideluje odličen tolminski sir. Planina leži v južnem delu TRIGLAVSKEGA NARODNEGA PARKA in je izhodišče za številne planinske izlete ali zgolj prijeten sprehod do čarobnih izvirov Tolminke, ki privrejo na površje nekaj kilometrov višje.

Zgodovina doline je precej pisana. MED 1. SVETOVNO VOJNO je bila posejana z barakami, delavnicami in skladišči, saj je – varna pred obstreljevanjem – predstavljala zaledje avstro-ogrskih čet. V MEDVOJNEM OBDOBJU je po grebenu tolminsko-bohinjskih gora potekala meja med kraljevinama Italijo in Jugoslavijo. Za obrambo le-te je italijanska vojska v tridesetih letih v okolici današnje planine zgradila tri velike betonske bunkerje. V ČASU 2. SVETOVNE VOJNE, avgusta 1944, se je nad dolino, na planini Sleme in Malem Stadorju, odvila tragična bitka partizanske brigade Simona Gregorčiča z nemško vojsko.

Tolminka

Nad vhodom se dviga zvonik s sončno uro, grbom monarhije in napisom PAX (mir). Zunanjščino krasijo tudi GRBI DVAJSETERICE DEŽEL, KI SO SESTAVLJALE AVSTRO-OGRSKO. V notranjosti je na hrastovih ploščah, ki simbolizirajo liste spominske knjige, po sistemu vojaške hierarhije vžganih 2564 imen na okoliških bojiščih padlih avstro-ogrskih vojakov, pokopanih na Ločah pri Tolminu. Notranjost cerkve je secesijsko poslikan in dekorativno obdelan prostor. Prevladujeta modra in črna barva z zlatimi in belimi ornamentami. Na vsaki strani oltarja z mozaično upodobitvijo Svetega Duha kot simbola miru je naslikan velik angel. Leseni del tabernaklja z izrezljanim Križanim in klečečima angeloma je delo brigadnega mizarja Antona Perathonerja.

Visoko nad strugo Tolminke se dviga LESENO SVETIŠČE – SPOMINSKA CERKEV SVETEGA DUHA V JAVORCI, posvečena padlim avstro-ogrskim branilcem tolminskega bojišča soške fronte (1915–1917). Nad vhodnimi vrati je napis: *Ta spomenik so med vojno zgradili pripadniki 3. gorske brigade, borbene enote 15. korpusa, v čast in spomin na njihove tukaj padle tovariše. Grajeno v času od 1. marca do 1. novembra 1916.* Objekt je zasnoval dunajski slikar in scenograf Remigius Geyling (1878–1974), tedaj nadporočnik, organizacijo in vodenje gradnje pa je prevzel poročnik Géza Jablonszky. Zgradili so jo avstro-ogrski vojaki, mojstri različnih obrti; iz kamnja obzidje in spodnji del, iz macesnovega lesa pa zgornji del konstrukcije. Z razgledne terase ob cerkvi se razgrinja pogled na veličastni Rdeči rob, očarljivo verigo tolminsko-bohinjskih gora ter zaobjame valovito mehko okoliških hribov.

Grbi dežel nekdanje avstro-ogrske države na zunanjih stenah spominske cerkve Svetega Duha v Javorci

Avstro - Ogrska

Ogrska

Hrvaška

Slavonija

Reka, mestni grb

Bosna

Dalmacija

Šlezija

Češka

Moravska

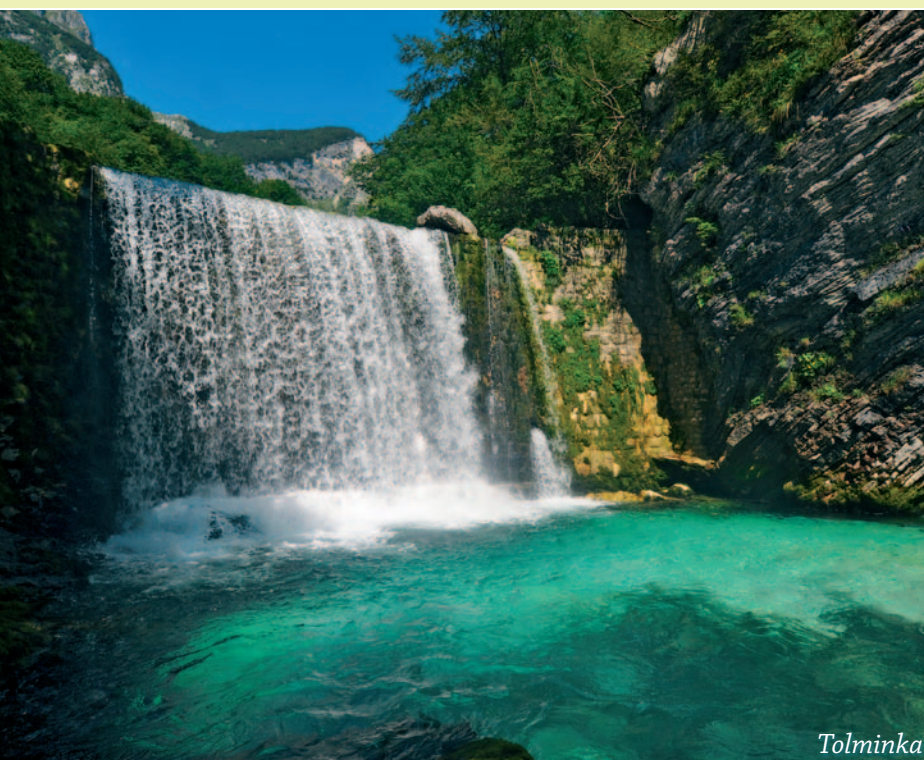

Galicija

Spominska cerkev Svetega Duha

SKORAJ STOLETNA, PRETEŽNO IZ LESA GRAJENA CERKEV zahteva stalno vzdrževanje. Trikrat je bila temeljito obnovljena. Iz časa prve obnove s strani italijanskih vojaških enot leta 1934 je ohranjena plošča z latinskim napisom *Ultra cineres hostium ira non superest* (Preko pepela sovražnikov jeza ne seže). Po 2. svetovni vojni je cerkev do druge obnove v začetku 80. let žalostno propadala. Po velikonočnem potresu leta 1998, ki je trajno zaznamoval celo dolino, je bila obnovljena leta 2005.

Tolminka

Pravila obnašanja v Triglavskem narodnem parku:

- Pri obisku v Triglavskem narodnem parku spoštujemo navade in način življenja ljudi, ki tu živijo.
- Občudujemo rastline, a jih ne trgajmo.
- Ne bodimo glasni, da ne bomo vznemirjali živali.
- Za seboj ne puščajmo odpadkov.
- Pse vodimo na vrvi.
- Parkovne poti so namenjene pohodnikom, vožnja s kolesi po njih ni dovoljena.
- Na poti sledimo oznakam na stebričkih.
- Vozila puščajmo na označenih mestih ali tik ob cesti.

Več o parku na <http://www.tnp.si>

Planina Prode

Planina Polog

»Kurukula«

I FEEL SLOVENIA

SMARAGDNA POT

Kot NAJLEPŠI SPOMENIK 1. SVETOVNE VOJNE NA OZEMLJU REPUBLIKE SLOVENIJE se je leta 2007 uvrstila med zgodovinske spomenike, ki nosijo ZNAK EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE. Cerkev je v lasti občine Tolmin, upravlja pa jo LTO Sotočje. Je tudi ena izmed postaj na zgodovinski poti POT MIRU, ki povezuje spomenike in ostaline 1. svetovne vojne v Zgornjem Posočju.

Cerkev Svetega Duha že dolga desetletja OZNANJA MIR. Zanimivo je, da še danes poleg glavne katoliške maše na binkošno nedeljo v maju poteka tudi pravoslavna maša na Vidov dan. Nekoč so se sredi vojne vihre vanjo zatekali vojaki različnih veroizpovedi, ki so tod vsaj za trenutek pozabili na grozote vojne, danes pa jo obiskujejo LJUDJE Z VSEGA SVETA.

Namig za pohodniško turo:

S planine Polog se odpravimo po makadamski cesti do prvega odcepa, kjer zavijemo desno proti planini Prode. S pomočjo znamenite »kurukule« se zapeljemo čez Tolminko in prečkamo planino Prode, nato nad reko nadaljujemo do Planine pod Osojnico. Na drugi strani poiščemo udobno mulatjero, ki nas popelje nazaj na izhodišče (2 h).

INFORMACIJE:

LTO Sotočje
Petra Skalarja 4
SI-5220 Tolmin
Tel.: 05 38 00 480
Faks: 05 38 00 483
E-pošta: info@lto-sotocje.si
www.dolina-soce.com

Izdal: LTO Sotočje, 2013
Besedilo: Alenka Omejc,
Matjaž Habijanič
Fotografije: Janko Humar, Tomaž Ovčak,
Željko Cimprič, Tolminski muzej
Karta: Mateja Sirk Fili
Oblikovanje: Ivana Kadivec, Jaka Modic
Tisk: Grafika Soča

Bukovina

Trst, mestni grb

Avstrijsko primorje
(Goriško - Gradiška, Istra)

Tirolska

Salzburg

Kranjska

Koroška

Štajerska

Zgornja Avstrija

Spodnja Avstrija